

RAADSVOORSTEL

Manifest Weerbaar Bestuur in de provincie Utrecht (gewijzigd)

Gemeente **Zeist**

Portefeuillehouder	Koos Janssen	Ontvangst griffie	12 oktober 2023
Opsteller	F. Koning, A. Klarenbeek	Ronde Tafel	26 oktober 2023
Zaak/stuknummer	23RV066/256447	Debat	26 oktober 2023
Besluit college	10 oktober	Raadsvergadering	07 november 2023

Onderwerp

Manifest Weerbaar Bestuur in de provincie Utrecht

Doel van het voorstel

De weerbaarheid van politieke ambtsdragers te vergroten en grensoverschrijdend gedrag jegens politieke ambtsdragers eenduidig aan te pakken.

Voorgesteld besluit

1. Het Manifest Weerbaar Bestuur in de provincie Utrecht als bestuursorgaan en als raadslid, volksvertegenwoordiger, vast te stellen.
2. Het college te verzoeken in afstemming met de raad een voorstel uit te werken voor het proces van implementatie en uitvoering.

Besluit Raad

Inhoud (korte samenvatting)

Agressie en intimidatie zijn helaas een breed maatschappelijk verschijnsel, we zien het terug in wetenschap, journalistiek, (lokale) politiek en het openbaar bestuur. Ook in Zeist hebben we te maken met agressie, bedreiging en intimidatie. Denk bijvoorbeeld aan persoonlijke beledigingen of intimidatie via social media. Het effect van dit gedrag heeft impact op betrokkenen. Nog fundamentele: het kan impact hebben op het functioneren van onze democratie. Bijvoorbeeld maken dat mensen zich niet (meer) als politiek ambtsdrager in willen zetten. Steeds vaker ageren we tegen grensoverschrijdend gedrag. Een universele norm en handelswijze ontbreken.

In de provincie Utrecht is door de Commissaris van de Koning, de dijkgraven en de burgemeesters afgesproken om gezamenlijk en eenduidig in actie te komen tegen grensoverschrijdend gedrag tegen politieke ambtsdragers. Bedreiging en intimidatie van bestuurders en volksvertegenwoordigers wordt niet geaccepteerd. Dat is een eerste stap. Er is een Manifest Weerbaar Bestuur in de provincie Utrecht opgesteld. Als een startdocument. Om er vanuit een eenduidige visie het gesprek over te

voeren en een implementatiefase in te gaan die ons past in Zeist. De provincie heeft een handreiking opgesteld die als inspiratie daarvoor kan dienen. Met het ondertekenen van het Manifest willen alle gemeenten de ernst aangeven, het belang van de uniformiteit onderschrijven en een aanpak in gang zetten voor de lange termijn. Met oog voor alle betrokkenen. In uw raad organiseren we een sessie met het landelijke Netwerk Weerbaar Bestuur in het eerste kwartaal van 2024. Het onderwerp krijgt landelijk prioriteit.

Basisafspraken in deze documenten:

We accepteren geen grensoverschrijdend gedrag, maken hier altijd melding van en reageren altijd richting de pleger.

VERDIEPING

Inleiding

Grensoverschrijdend gedrag raakt aan de integriteit van het lokaal bestuur, is ondermijnend voor de democratie en heeft een negatieve invloed op degene die het overkomt, en mogelijk diens omgeving. In de provincie Utrecht is daarom afgesproken om gezamenlijk en eenduidig in actie te komen tegen grensoverschrijdend gedrag. Zo wordt gehandeld uit gemeenschappelijkheid, op een transparante en eenduidige wijze en wordt de omvang van het probleem blootgelegd. De basisafspraken luidt:

We accepteren geen grensoverschrijdend gedrag, maken hier altijd melding van en reageren altijd richting de pleger.

De afspraken aangaande de aanpak tegen grensoverschrijdend gedrag zijn vervat in het Manifest Weerbaar Bestuur in de provincie Utrecht.

Om zo goed mogelijk gezamenlijk op te treden tegen grensoverschrijdend gedrag is een Handreiking Weerbaar Bestuur Utrecht: Aanpak van grensoverschrijdend gedrag tegen politieke ambtsdragers in de provincie Utrecht opgesteld. Deze handreiking duidt grensoverschrijdend gedrag, biedt handvatten en is bedoeld om als basis te dienen voor toekomstige agressieprotocollen die de betrokken partijen implementeren. De handreiking is daarmee géén pasklare gietvorm. De vertaalslag naar concrete maatregelen die passend zijn bij de organisatiestructuren van gemeenten, waterschappen en provincie blijft maatwerk. Een provinciaal coördinator Veilig Publieke Taak gaat hierin ondersteuning bieden.

Grensoverschrijdend gedrag is een begrip dat zich moeilijk laat definiëren. Niet iedereen hanteert immers dezelfde normen en waarden, waardoor grenzen niet zwart/wit zijn. Inwoners moet ook nog wel de ruimte gegeven worden om hun gevoelens over beleid, besluiten en/of gedragingen van en namens de gemeente te kunnen uiten, mits dit op een respectvolle manier gebeurt. Men kan het met elkaar oneens zijn, maar grensoverschrijdend gedrag, online en offline, is nooit de oplossing. Het is van belang dat alle betrokkenen bij de uitvoering van manifest en handreiking uitdragen wat gewenst en wat grensoverschrijdend gedrag is.

ARGUMENTEN VOOR EN TEGEN

1. Een weerbaar bestuur is van eminent belang voor een vrij en goed functionerende democratie.
2. Weerbaarheid draagt bij aan de aantrekkingskracht voor het bekleden van een ambt in het openbaar bestuur.
3. Eensgezind en gelijkkluidend optreden vormt een krachtig signaal tegen personen die door middel van bedreiging en/of intimidatie het openbaar bestuur willen beïnvloeden.

TOELICHTING

Participatie

Het gaat om interne werkafspraken en instructies voor de bestuurders, volksvertegenwoordigers, (gemeente)secretarissen en griffiers van de provincie Utrecht, waterschappen en gemeenten in de provincie Utrecht.

Naar de samenleving zijn we open en transparant over ons handelen bij grensoverschrijdend gedrag.

In participatietrajecten letten we er daarbij ook op dat alle deelnemende participanten vrij en zonder last van intimidatie of bedreiging kunnen participeren.

Financiële toelichting

N.v.t. heeft geen directe financiële consequenties.

Juridische aspecten

Er is geen sprake van rechtstreeks bindende formele regels, maar van werkafspraken en instructies. Het manifest bevat afspraken hoe te gedragen en wat te doen bij toekomstige gevallen van grensoverschrijdend gedrag; we melden, we handelen gelijklopend, we geven opvolging aan een melding, we leren met elkaar.

Uw raadsgriffie plant in het eerste kwartaal 2024 een themabijeenkomst over dit onderwerp in hoe in de dagelijkse praktijk uitvoering te geven aan manifest en handreiking. Ons bestaand agressieprotocol wordt in overeenstemming gebracht met manifest en handreiking.

Duurzame aspecten

N.v.t.

Samenhang met andere projecten

Een voldoende weerbaar bestuur sluit naadloos aan op onze aanpak gemeente in verbinding en vernieuwing van de lokale democratie, alsmede op onze inzet om polarisatie en ondermijning tegen te gaan.

VERDERE PROCES

Planning en uitvoering

RT/Debat thema Bestuur: 26 oktober
Raad 7 november

De raadsgriffie plant in het eerste kwartaal 2024 een themabijeenkomst over dit onderwerp in hoe in de dagelijkse praktijk uitvoering te geven aan manifest en handreiking.

Communicatie

Interne en externe communicatie

Evaluatie

In Het Manifest is het volgende opgenomen:

“Wij kijken kritisch naar het eigen handelen, onze processen en dienstverlening als organisatie en evalueren ons beleid met regelmaat. Wij blijven onze aanpak tegen grensoverschrijdend gedrag verder ontwikkelen.”

BIJLAGEN

- Brief d.d. 3 juli 2023 van de Commissaris van de Koning van de provincie Utrecht en de burgemeester van Zeist over Vervolgbijsluiting bedreiging en intimidatie van bestuurders d.d. 26 juni
- Het Manifest Weerbaar Bestuur in de provincie Utrecht
- De Handreiking Weerbaar Bestuur in de provincie Utrecht

RAADSBESLUIT

Gemeente **Zeist**

Behoort bij raadsvoorstel

Nr. 23RV066

De raad van de gemeente Zeist;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 10 en 31 oktober 2023;

BESLUIT:

1. Het Manifest Weerbaar Bestuur in de provincie Utrecht als bestuursorgaan en als raadslid, volksvertegenwoordiger, vast te stellen.
2. Het college te verzoeken in afstemming met de raad een voorstel uit te werken voor het proces van implementatie en uitvoering.

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering van 7 november 2023

De raad voornoemd,

mr. J. Janssen, griffier

drs. J.J.L.M. Janssen, voorzitter